

Óli Jacobsen

Merkið undir krígunum

MERKIÐ VERÐUR VIÐURKENT

Ungmannafelagið Merkið rökkur í 1940 sínum fremsta máli, tá ið flaggið verður alment viðurkent

7. partur

Søgan um viðurkenningina av Merkinum er væl kend. Ungmannafelagið Merkið skipaði fyri almennum fundi á Tinghúsvøllinum tann 24. apríl kl. 20,30 við kravi um viðurkenning av Merkinum. Her kom ein stór mannamúgva saman. Hákun Djurhuus var valdur til fundarstjóra.

Jóannes Patursson legði fyri og greiddi frá, at teir høvdu sett saman eina áheitan á amtmannin um at lata føroysku skipini sigla við Merkinum.

Bóndin heitti á ta stóru mannfjöldina um eins og krígsnevndin at taka undir við Skiparafelagnum og Ungmannafelagnum Merkinum. Hann segði, at amtmansins stóða at mótmæla øllum fløggum uttan Dannebrog førði Føroyar beint í kríggið. Hetta var eisini stórt sæð einmælt samtykt av mannfjöldini.

Aftaná nakað av togan aftur og fram endaði hetta við, at Merkið varð viðurkent. Tiskil hevði ungmannafelagið Merkið hevði nátt sínum høvuðsmáli.

Virksemið undir krígunum

Undir krígunum komu nýggjar kreftir við í Merkinum. Hetta var kanska virknasta tíðin hjá felagnum. Hetta sæst ikki minst í felagsblaðnum Neistanum frá 1941-1945.

Millum nýggju kreftirnar var Bergur Djurhuus, føddur á Sandi í 1919. Foreldur hansara vóru Kristin f. Petersen og Sigvald Djurhuus, lærari, ættaður úr Kollafirði.

Fimtan ára gamal fór Bergur til Havnar í møbilsnikkaralæru, og í hesum handverki arbeiddi hann, til hann í 1943 gjørdist tuberklasjúkur. Ævin var stutt, longu í 1946 andaðist Bergur 27 ára gamal.

Bæði heima á Sandi og í Havn luttok hann dúgliga í ungmannafelagsarbeiði, og hann skrivaði rættliga fitt av stuttsøgum, ið komu á prent í *Varðanum*, *Alduni* og *Jólastjørnuni*. Umframt yrkti hann bæði yrkingar og tættir.

Árni Dahl gav út í 1977 bókina *Ungur at fara við tilfari hjá Bergi*.

Fundirnir í Merkinum vórðu hildnir í Avhaldshúsinum

Hann hevði tá roynt at finna tilfar úr Neistanum, men uttan úrslit.

Bergur var eisini fundarskrivari hjá Merkinum í árinum 1942. Hann hevði eina vakra handskrift og dugdi væl at greiða frá, so her skal verða endurgivið úr hansara fundarfrásagnum, sum væl lýsa virksemið hetta árið.

Fundirnir hjá Bergi

Fyrsti fundur var 8. oktober 1942. Um 50 fólk møttu. Samtykt var at hækka limagjaldið úr 3 í 5 krónur. Aftaná las Richard Long eina søgu hjá Selmu Lagerløf, sum Viggo Dalsgaard í Skálavík hevði umsett. Søgan var góð og væl umsett.

Annar fundur var 15. oktober. Ingvar Jacobsen, kendur frímerkjasavnari, helt røðu um filateli.

Røðarin greiddi væl frá, men hann gjørdi eina vanlukku, tá ið hann lat fundarfólkið fáa brævbjálvar við frímerkjum at hyggja at. Av hesum kom slík teskan og fjasan, at røðarin stundum ikki høyrdist. Talað var at, men lítið hjálpti.

Aftaná var roynt at dansa, men dansurin var ringur, kvøðarar tørvaðu.

Triði fundur var 22. oktober. Hetta var minningarfundur um Símun av Skarði, skúlastjóra, sum stutt frammanundan var deyður.

Richard Long helt minningar-røðuna og vísti á, hvat stórmenni

Símun av Skarði hevði verið í føroyskari tjóðskaparrørslu, og hvat hann hevði havt at týða fyri føroyska mentan. Væl greiddi røðarin frá og fundarfólkið var hugtikið av røðuni.

Sverri Dal læs upp søguna *Eftir Jólagóða* av Símun av Skarði.

Meðan røðan var hildin, helt ein ungur maður í føroyskum búna, Sverri Trond Hansen, á merki felagsins. Tá ið røðan var liðug reistist fundarfólkið, meðan flaggið spakuliga seig niður. Eitt bil var tøgð í fundarhøllini. Tá var aftur okkara vakra merki hevjað, og fólk settust aftur.

Á henda hátt, í hesi kvirru løtu, mintist henda ungmannafjöld ein av landsins størstu synum, sum eftir tungan arbeiðsdag var farin til hvíldar.

Fjórti fundur var 28. oktober. Her vóru søgur lisnar umframt greinir og yrkingar.

Dansað var aftaná fundin, men hetta var betur ógjørt. Fyri fimm árum síðani var tað so, at tá ið dansurin byrjaði, kom tað nógva fólkið. Nú er umskifti. Vanliga eru nógva fólk á fundi, men tá ið dansurin skal byrja, eru nøkur einstøk eftir, bæði gott og ringt kann hetta kallast at vera

Fimti fundur var hildin 5. november. Fundarfólkið fekk at hoyra grammofonmusikk. Tað, sum var spælt, var ein ensk opera. Musikkurin tóktist at vera ov mikið klassiskur fyri meginpartin av fundar-

fólkunum. Tey sum høvdu ans fyri honum fagnaðu honum væl.

Eisini las Richard Long tvær søgur úr *Ungu Føroyum*. Tað vóru 70 fólk á fundinum. Aftaná var farið at dansa spøl. Tað var nakað stirvið í byrjanini. Men sveittin dreiv úr hvørjum hári.

Nakað yvir midnátt var endað og vóru øll glað fyri at sleppa út í góðveðrið at svala á sær.

Sætti fundur var 12. november. Stig Rasmussen spældi fleiri lög á saxofon. Poul Johannes Lindberg las søgurnar *Faðir Vár* og *Tá ið Mikkjal gekk til eftir* M.A. Winther.

Síðan las Richard Long stubban úr gerðabókini í 1924 um dansin, sum var farin av lagi. So vóru spældar tvær grammofonplátur.

Nú má hava staðið betri til við dansinum, sum gekk óføra væl. Sagt verður, at "hetta og seinasta kvöld tykjast at kunna birta lív aftur í dansin, sum í vetur nærum var burturdeyður".

Sjeyndi fundur var 19. november. Fyrst varð sum vanligt Neistin lisin. So varð orðið givið til Herluf Bartalson (man hava verið Berthelsen, kendur lærari í Fuglafirði) og Mourits Mohr.

Fyrst kvað Mourits ein tátt, og Herluf spældi harmoniku. Hetta hevur sum skilst verið eitt ógvuliga skemtiligt kvöld. Mourits las upp eina samrøðu við ein ógvuliga órøkjutan kongsbónda. Hetta var sjálvandi skemt og villasta fantasi, men gott var tað.

Áttandi fundur varð hildin 26. november. Høvuðsrøðari var Páll bóndi Patursson, sum hevði eina frásøgn frá eini ferð til Íslands.

Hann greiddi frá framgongdini innan landbúnaðin, innan verkidnaðin og annað og var hetta so óført, at fólkið gløddi við og stórliga undraðist á tað arbeiðssemi, sum liggur í íslendingum. Vit finga av hesi røðuni høvi at døma, hvussu ómetaliga lítið vit føroyingar fáa av skafti aftur ímóti íslendingum og mátti hetta givið ein lítlan neista onkustaðni. Hann greiddi eisini frá nógvum smærri og størri tilburðum har uppi. Hetta var sera áhugavert, og óføra væl tosaði Páll, lættliga, livandi, skemtiliga og álvarsliga, og hann hevði alla tíðina fólkið við sær.

Síðan var boðað frá, at ætlanin var at hava veitslu 5. desember í Avhaldshúsinum. Tey, sum kundu,

Bergur Djurhuus hevði eina bjarta framtíð, men hesum steðgi tuberkelnir